

**Helyi ellátási láncok, patrióta gazdaságpolitikai stratégiák
„A globalizáció megszelídítése”**

Fodor István Széchenyi díjas villamosmérnök

fodor.istvan@infodor.hu

A BioEUParks tapasztalatátadó tréning szervezői által kért „*Helyi (zöldenergia) ellátási láncok, patrióta gazdaságpolitikai stratégiák*” témában „**A globalizáció megszelídítése**” címet adtam.

Jelen előadásom alapja a Polgári Magyarországért Alapítvány, a Professzorok Batthyány Köre és a Keresztény Értelmiség Szövetsége által támogatott „Az idők jelei” kiadványban a GAZDASÁG c. írásom, amely a BioEUParks biomassza ellátási lánc tréningen fog elhangzani.

A gazdaság dualitásának csökkentése

A **társadalmi tudat** formálásán túl nem túlzás az egyik legfontosabb feladat. Ez Magyarország európai **felzárkózásának** egyik legerősebb pillére, ami egyidejűleg a gazdaság versenyképességének növelését is jelenti. Hasonló elvek vonatkoznak a zöldgazdasági és energiahatékonysági területekre is.

A hazai és a nemzetközi vállalatok gazdasági szerepét a KSH 2014. decemberi adatai szerint az alábbi táblázat tartalmazza:

	Összes Magyarországon	Külföldi leányvállalatok	
A vállalkozások száma	522 ezer ¹	18 ezer	3,5%
Árbevétel (mrd HUF)	73 448	39 1870	53%
Termelési érték (mrd HUF)	42 261	24 319	57,5%
Hozzáadott érték (mrd HUF)	13 428	6 951	51,8%
Alkalmazottak száma	2 096 694 fő	624 573 fő	29,8%
1főre jutó hozzáadott érték	4,4 m HUF²	11 m HUF	

Ezekből a számokból látható a gazdaságunk dualitása, kis létszámú külföldi cégek magas teljesítménnyel, nagy létszámú, sok embert foglalkoztató hazai cégek, alacsony GDP teljesítményhányaddal.

A gazdaság szerkezete

A reálgazdaság öt szegmensét érdemes megkülönböztetni, ha a dualitásról beszélünk: 1. **közszolgáltatás**, 2. kereskedelem, 3. mezőgazdaság és a kapcsolódó élelmiszeripar, 4. szolgáltató ipar és 5. gyártó ipar.

A dualitás szempontjából a gyártó ipar a legfontosabb, de a másik négy ágazatban is sok lehetőség rejlik. Külön fejezetet érdemel a közszolgáltatás is. Az energia **közszolgáltatás** egyensúlyának kialakítása, az elhibázott energia privatizációk korrekciója, ma is folyik. A legtöbb ilyen szerződés a külföldi cégeknek adott, 20-25

éves, koncessziós, többségében extraprofitot biztosító jogosítvány. A létrejöttekor és a működtetése során elkövetett, elvületlen törvényteleniségek feltárásával jelentősen növelhető a tárgyalási pozíció, ami csökkenti a visszaszerzés költségeit. Ez a folyamat is csökkenti a magyar energia gazdasági kitettséget, de vigyázni kell arra, hogy a visszaszerzett energia közszolgáltató cégek menedzselése legalább olyan minőségben történjen, mint az a külföldi befektetők végezik/végezték.

Patrióta gazdaságpolitikai

Az uniós szabályok szerint, elvben nem lehet különbséget tenni a hazai és külföldi vállalkozások között, de azt sem lenne szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az anyagi háttér különbsége miatt a két kategória vállalkozásai általában nem indulnak egyenlő eséllyel. Ezért kerüendő, hogy a „tisztá” versenyre hivatkozva a piaci erőfölény érvényesüljön.

Magyarországon a gazdasági szabályzásnak és a folyamatok kezelésének eredményeként, 2011-ig a nemzetközi vállalatoknak egyébként is jól ment a soruk, könnyű volt érvényesülniük.

Külön kezelendő pl. az energia közszolgáltatást ellátó, monopolhelyzetben lévő cégek működésének szabályozása. A Bokros korszakban ilyen cégek privatizálása eleve hiba, olykor törvényellenes volt. A formálódó nemzeti közműszolgáltató rendszer nehézségei és költségei ellenére fontos program. Néhány év alatt válhat az ország ellenőrzött, szuverén és hatékony működésének biztosítékává. *A jelenleg tervezett villany, gáz és távhő szolgáltatásokon túl, a víz és csatorna/szennyvízkezelés területet is be kellene vonni ebbe a központi, nemzeti rendszerbe.*

Zöldgazdasági források és azok felhasználása

A köztudatban a pályázatokról gyakran használt kijelentés: „nem a teljesítmény, nem a képesség a fontos, hanem a kapcsolat”. Ezzel a múltbeli gyakorlattal három probléma is van: *a pénzosztás módja, a tartalom esetenkénti haszontalansága és a fenntarthatóság hiánya.*

A pénzosztás: A gazdaságfejlesztési programok vagy hitelezéssel (lásd. MNB program), vagy vissza nem térítendő támogatásokkal (uniós források) dolgoznak. Mindkettőnek meg van a sajátossága, feltételrendszere és hatása. Megfontolandó az uniós források esetében a két módszer kombinációjával működő rendszer kidolgozása. Ennek indoka egyszerű: a megfelelően szabályozott hitel nagyobb teljesítményre inspirál. A vissza nem térítendő támogatás fontos segítség lehet például ott, ahol potenciális programmal rendelkező vállalkozás e nélkül nem tud elindulni. Vállalkozás, ahol az új üzleti feltételek adottak, de ennek teljesítéséhez szükséges beruházást saját erőből bizonyítottan nem tudja biztosítani. Minden olyan

esetben, ahol ilyen típusú bizonyítékok nem állnak rendelkezésre, 50 %-nál magasabb arányú vissza nem térítendő támogatás megítélése sem javasolt.

Ezek alapján, megtalálva az uniós szabályok adta lehetőséget, az uniós forrásokból létesíteni kellene egy pénzügyi alapot, amely a vállalkozásoknak még a bankoknál is kedvezőbb feltételekkel, önköltségen biztosítana hitelt. A visszafizetés valószínűsége garantálja, ennek a pénztömegnek sokkal nagyobb lesz a gazdaságfejlesztési hatása, mint a vissza nem térítendő forrástömegnek. Ez lenne egy speciális „kockázati hitel”.

A tartalom: A hazai gazdaság versenyképességének növelése olyan támogatási rendszert igényel, ahol nem csak a támogatás befogadása, felhasználásának igazolása a követelmény, hanem az eredmény és annak fenntarthatósága is. Olyan támogatási rendszerre van szükség, amely már az oda ítélnél meghatározza az eredményesség és a folytonosság kritériumait és számon kéri azokat.

Az eredményorientáltság minden gazdasági támogatási program jövőállásának alapja. Ezt segíti a támogatások legalább részbeni visszafizetésének kötelezettsége.